

ÅRSMELDING 2023

GUDBRANDSDAL KRISESENTER IKS

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0	ORGANISASJON	s.	3
1.1	Gudbrandsdal Kriesesenter IKS	s.	3
1.2	Representantskap 2020-2023	s.	3
1.3	Styret 2020-2023	s.	3
1.4	Samarbeidsavtale med kommunene i Nord-Østerdal	s.	4
1.5	Kriesesenterets formål	s.	5
1.6	Vår forståelse av vold	s	5
2.0	ØKONOMI	s.	5
2.1	Finansiering	s.	5
2.2	Regnskap	s.	6
2.3	Revisjon	s.	6
2.4	Gaver	s.	6
2.5	Personal	s.	6
3.0	LOKALER	s.	7
3.1	Botilbudet for kvinner og deres barn, Skoletorget 6D	s.	7
3.2	Botilbud for menn og deres barn, Skoletorget 8	s.	8
4.0	KOMPETANSEHEVING, INTERN OPPLÆRING OG SAMARBEIDSMØTER	s.	8
4.1	Kompetanseheving	s.	8
4.2	Samarbeidsmøter	s.	9
4.3	Studenter i praksis	s.	10
4.4	Informasjon og utadrettet virksomhet	s.	10
4.5	Kompetanse hos fast ansatte	s.	10
4.6	HMS	s.	10
5.0	TILBUD VED SENTERET	s.	11
5.1	Vår grunnholdning	s.	11
5.2	Etiske retningslinjer	s.	11
5.3	Lovverk	s.	12
5.4	Dataløsninger	s.	14
5.5	Tilbud om advokatbistand	s.	14
5.6	Barn	s.	15
5.7	Prosjekter	s.	16
	1. Voldsforebyggende prosjekter	s.	16
	2. Prosjekt «Våg å se – våg å handle»	s.	19
	3. Arbeid med kropp og traumer	s.	20
	4. Arbeid med flyktninger fra Ukraina	s.	21
5.8	Oppfølging i reetableringsfasen	s	24
5.9	Statistikk	s.	24
6.0	FOKUSOMRÅDER FOR 2024	s.	28
7.0	AVSLUTNING	s.	29

1.0 ORGANISASJON

1.1 Gudbrandsdal Kriesesenter IKS

Gudbrandsdal Kriesesenter ble etablert den 12. april 1989 som et interkommunalt tiltak drevet av kommunene: Lillehammer, Gausdal, Øyer, Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron, Sel, Vågå, Lom, Skjåk, Dovre, Lesja.

Kriesesenteret er lokalisert i Lillehammer kommune.

Fra den 01.02.2012 er Gudbrandsdal Kriesesenter et interkommunalt selskap; Gudbrandsdal Kriesesenter IKS (GKS), og organiseres etter lov om interkommunale selskaper av 29.01.1999. Andre kommuner kan inngå samarbeidsavtale med GKS etter vedtak i representantskapet.

Nord-Østerdalskommunene, Alvdal, Folldal, Os, Rendalen, Stor-Elvdal, Tolga og Tynset, har et samarbeid med GKS om kjøp av kriesesentertjenester.

1.2 Representantskap 2020-2023

Representantskapet for Gudbrandsdal Kriesesenter IKS består av en representant for hver av eierkommunene. Ordfører, eller den som gis fullmakt, møter på vegne av kommunen.

Representantskapet er kriesesenterets høyeste organ.

Representantskap Gudbrandsdal Kriesesenter IKS i perioden 2020–2023

Leder i representantskapet:

Jytte Sonne Lillehammer kommune

Nestleder i representantskapet:

Laila Jonassen Skåden Øyer kommune

Øvrige representanter:

Synnøve Volehaugen Gausdal kommune

Björg Setså

(Permisjon tom 28.06.22) Fritak ut perioden Ringebu kommune

Brede Holdbrekken Ringebu kommune

konstituert tom 27.06.22

Ole Tvette Muriteigen Sør-Fron kommune

Rune Støstad Nord-Fron kommune

Stortingsrepresentant f.o.m. 28.09.21

Anne Marie Olstad Nord-Fron kommune

Representant f.o.m. 28.09.21.

Birgit Dyrset Sel kommune

Harald Sve Bjørndal Vågå kommune

Bjarne Eiolf Holø Lom kommune

Edel Kveen Skjåk kommune

Astrid Skomakerstuen Ruste Dovre kommune

Ronald Kikut Lesja kommune

Fritatt for politiske verv 08.02.22

Ellen Marie Sørumsgård Syse Lesja kommune

Representant fom 08.02.22

Det ble avholdt 2 representantskapsmøter; 20.04.2023 og 01.12.2023.

1.3 Styret

Gudbrandsdal Kriesesenter IKS ledes av et styre på 7 medlemmer med personlige varamedlemmer. Daglig leder er sekretær for styret.

Styrets sammensetning i perioden 2020-2023

Anne Lise Haavold	Styreleder	Lillehammer kommune
Thor Kristian Høilund	Varamedlem	
Synne Skogsrud Bjørgen	Nestleder	Lom kommune
Håvard Åmot Svestad	Varamedlem	
Jon Anders Martinussen	Medlem	Gausdal kommune
Sølvi Bergset	Varamedlem	
Liv Aslaksdotter Hustveit	Medlem	Ringebu kommune
Erik Granlien	Varamedlem 2020-2021	
Håvard Gangsås	Varamedlem fra 2022	
Eivind Lund	Medlem	Sør-Fron kommune
Anita Skjeggstad Nord	Varamedlem	
Lars Ekre	Medlem	Sel kommune
Hilde Engvik Lusæter	Varamedlem	
Hege Susanne Myrhaug	Medlem	Ansattes representant
Kjersti Huuse	Varamedlem	

Det er avholdt 2 styremøter: 17.04.2023 og 27.11.2023.

1.4 Samarbeidsavtale med kommunene i Nord-Østerdal

Nord-Østerdalskommunene, Alvdal, Folldal, Os, Rendalen, Stor-Elvdal, Tolga og Tynset, har et samarbeid med GKS IKS om kjøp av krisesentertjenester. Jf. kjøpsavtalen punkt 4 skal det i forbindelse med internkontroll for krisesenter legges opp til et møte med kommunene og krisesenteret 1 gang pr. år.

Samarbeidsmøte med kommunene i Nord-Østerdal i 2023 ble gjennomført på teams 27.september.

Deltatt på samarbeidsmøte:

Tynset kommune	Kjersti Sommerset Juveli og Iren Strand
Alvdal kommune	Linda Granrud
Folldal kommune	Malin Wassdahl
Tolga kommune	Elin Eggen
Styreleder	Anne lise Haavold
Daglig leder	Wenche Erlandsen
Ikke deltatt:	
Os kommune	
Stor-Elvdal kommune	
Rendalen kommune	

Temaer på møte:

- Orientering om drift og ansatte.
- HMS. Arbeidsmiljø og sykefravær.
- Internkontroll.
- Sikkerhet/ risikoanalyser/ avvik.
- Orientering om bruk av senteret.
- Orientering om krisesenterets prosjekter.

Advokatvakt: Tilbud om 1 time gratis advokatbistand.

Voldsforebyggende undervisningsopplegg for 3. og 6. trinn i barneskolen.

«Våg å se – våg å handle», gratis kurs for barnehageansatte om å forebygge og avdekke overgrep og vold mot barn.

Gjensidigestiftelsen: Midler til sommeraktiviteter og julefeiring for barn med opphold på krisesenter.

Tilskudd fra Bufdir. knyttet til den økte tilstrømmingen av flyktninger fra Ukraina.

1.5 Krisesenterets formål

Gudbrandsdal Krisesenter IKS har som hovedformål å yte hjelp til voksne og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner slik det fremgår i LOV 2009-06-19 nr 44: Lov om kommunale krisesentertilbud §§ 1 og 2.

Krisesenteret skal tilby voksne og barn som er utsatt for vold, eller trusler om vold i nære relasjoner, et trygt, heldøgns, helårs og gratis botilbud i en overgangsperiode, avgrenset i tid, inntil de hjelpesøkende finner mer permanente løsninger. Krisesenteret skal gi brukerne støtte og veiledning og hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet og også tilby dagsamtaler og telefonsamtaler hvor aktuelle brukere kan få råd og veiledning. Videre skal vi gi tilbud om oppfølging i reetableringsfasen.

Senteret drives etter prinsippet hjelp til selvhjelp. GKS skal også drive forebyggende opplysningsarbeid om vold i nære relasjoner.

1.6 Vår forståelse av vold

«Vold er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom denne handlingen krenker en annen, får den andre personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre som den vil.»

(Psykolog Per Isdal -2000)

Vi finner denne definisjonen som dekkende for vår forståelse av vold.

Voldens konsekvenser er alvorlige i forhold til fysisk og psykisk helse og dette er veldokumentert i en mengde forskningsrapporter. Forskning viser at det kan få svært alvorlige konsekvenser for barn å leve med vold i familien. Vold, mishandling og overgrep er også årsak til mange andre sosiale-, helse- og økonomiske problemer, og er derfor å anse som viktig å bekjempe på både individ- og samfunnsnivå.

2.0 ØKONOMI

Krisesenterets budsjett for 2023 var på kr 8 074 000,-

Krisesenteret har en nøktern drift og holder seg innenfor rammene i budsjettet.

Regnskapet for 2023 viser et mindreforbruk på kr. 670 606,-. Avviket mellom årsbudsjett og årsregnskap er hovedsakelig renteinntekter på kr. 406 000,- og tilskudd prosjektmidler og gavemidler.

I forbindelse med budsjettprosessen høste 2023 ble det utarbeidet et økonomiplan for perioden 2024 – 2027. Vi mener denne økonomiplanen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.

2.1 Finansiering

I 2023 mottok vi tilskudd fra eierkommuner slik:

- Lillehammer kommune 50 %
- 11 Gudbrandsdalskommuner 50 %, fordelt etter innbyggertall.

Kostnadene for Nord-Østerdalkommunene, som vi selger krisesentertjenester til, fordeles mellom kommunene forholdsvis etter folketall med samme sum som eierkommunene i Gudbranddalen + et administrasjonspåslag på 10 %.

Satsen er kronebeløp pr. innbygger jf. Selskapsavtalen punkt 6 Finansiering. For Lillehammer kommune er satsen i 2023 kr. 116,26 og for de øvrige eierkommuner kr. 78,30.

For kommunene i Nord-Østerdal er satsen kr. 86,13.

Det var en prisvekst på 3,20 % KPI januar 2021/2022 ref SSB.

2.2 Regnskap

Fellesenhet Økonomi, Lillehammer kommune, fører regnskapet for Gudbrandsdal Kriesesenter IKS. Regnskapet for 2023 viser at Gudbrandsdal Kriesesenter IKS har en solid økonomi. Hovedgrunnen til det er at vi selger kriesesentertjenester til 7 kommuner i Nord-Østerdal, og at vi i flere år har søkt og blitt tildelt prosjektmidler fra blant andre Sekretariatet for Konfliktrådene, Barne-, ungdoms- og familiediretoratet og Gjensidigestiftelsen.

2.3 Revisjon

Regnskapet for Gudbrandsdal Kriesesenter IKS revideres av Innlandet Revisjon IKS.

2.4 Gaver

I 2023 har vi mottatt:

Kr. 4 500,- fra Lillehammer Soroptimistklubb, øremerket tilbud til barn.

Kr. 20 000,- Gjensidigestiftelsen sommeraktiviteter.

Kr. 15 000,- Gjensidigestiftelsen juleaksjon.

Jorekstad friluftsbad gir fribilletter til alle brukere av kriesesenteret.

Vi får rabatt på årskort fra Stiftelsen Lillehammer museum som alle brukere av kriesesenteret kan benytte seg av hele året fra, og fribilletter til aktiviteter for barn.

Vi får rabatt på årskort fra Lillehammer Lekeland som alle brukere av kriesesenteret kan benytte.

En stor takk til alle som bidrar til å gjøre hverdagen lettere for store og små som trenger beskyttelse og derfor må ha opphold på kriesesenteret.

2.5 Personalet

I 2023 hadde Gudbrandsdal Kriesesenter IKS 7,6 årsverk og 12 fast ansatte. Av de fast ansatte var 9 kvinner og 3 menn.

100 % Daglig leder

100 % Fagleder

323 % Miljøterapeut

238 % Miljøarbeider

761 % totalt

I tillegg hadde vi 7 tilkallingsvikarer, 4 kvinner og 3 menn.

Ansatte har ordnede lønns- og arbeidsforhold på linje med kommunalt ansatte. De har yrkesskadeforsikring, gruppelivsforsikring og er medlemmer av KLP etter gjeldende regler. Nattevakter avlønnes med redusert sats da deler av vakta er hvilende vakt (vakt på vaktrom).

Legemeldt sykefravær jf. NAV statistikk:

1. kvartal: 0,7 % 2. kvartal: 0 %

3. kvartal: 2,7 % 4. kvartal: 2,3

GKS er medlem av KS/ Samfunnsbedriftene, kommunenes interesse- og arbeidsgiverorganisasjon. Ansatte har tariffavtale i KS.

Vi arbeider systematisk med arbeidsmiljøforbedringer og tilstreber en åpen og god dialog på arbeidsplassen. Det er utarbeidet gode rutiner for sykefraværsoppfølging i samarbeid med representant for de ansatte.

Falck Norge AS er vår bedriftshelsetjeneste. I tillegg til HMS-relaterte veiledningsmøter med daglig leder og verneombudet, kan ansatte ta kontakt med bedriftshelsetjenesten for arbeidsrelaterte konsultasjoner. HMS-arbeidet er fast tema på alle personalmøter.

3.0 LOKALER

Gudbrandsdal Krisesenter IKS leier lokaler, Skoletorget 6D, av Lillehammer kommune.

Leieavtalen er videreført fra 01.01.2020 til 31.12.2029.

Rommene i første etasje har tilfredsstillende ventilasjonsanlegg, jfr. Arbeidstilsynets krav til ventilasjon på arbeidsplasser.

3.1 Botilbudet for kvinner og deres barn, Skoletorget 6D

Første etasje består av:

- Et kontor med 2 kontorplasser med et stort møtebord
- Et mindre kontor for daglig leder
- Et rom som er innredet til sanserom til bruk for voksne beboere og barn.
- Beboer-rom for personer med nedsatt funksjonsevne. Dette rommet kan også fungere som ungdomsrom når ingen brukere bor der. Rommet benyttes som samtalerom når det ikke benyttes til beboer-rom.
- HC-bad og toalett/vaskerom
- Personal-bad og toalett
- Kjøkken og stue med lekekrok for barn
- Gjestetoalett
- Rom til nattevakt

Andre etasje består av:

- 3 beboer-rom med egne bad
- 2 beboer-rom som deler ett bad
- To felles kjøkken
- Felles vaskerom
- Felles stue
- Lekerom

Beboerrom i 2. etg.

3.2 Botilbudet for menn og deres barn, Skoletorget 8

Det er i Lov om kommunale Krisesentertilbud krav til et separat botilbud til menn. Fra 01.04.2015 leier vi en leilighet til menn og deres barn. Leiligheten er lokalisert i nabohuset til krisesenteret, og dette er praktisk i forhold til drift, personalressurser og fleksibilitet.

Leiligheten består av:

- 2 separate soverom med familiekøyer
- Felles stue/kjøkken og bad
- Felles vaskerom i kjeller

4.0 KOMPETANSEHEVING, INTERN OPPLÆRING OG SAMARBEIDSMØTER

4.1 Kompetanseheving

De ansatte er senterets viktigste ressurs. Det er i hovedsak i veiledning, rådgivning og i daglig samhandling med mennesker vår jobb gjøres. Vi ser derfor nødvendigheten av kontinuerlig læring for våre ansatte. Vi møter stadig nye utfordringer i vårt arbeid på krisesenteret. Alle nyansatte får opplæring før de har ansvar for vakter. Det er utarbeidet opplæringsplan for alle nye nysatte, og kompetanseplan for alle ansatte på krisesenteret.

Vår viktigste arena for drøfting og veiledning er personalmøter, interne fagdager og veiledning.

Personalmøter/veiledning avholdes 2 timer annenhver uke.

Det gjennomføres medarbeidersamtaler årlig, og individuell oppfølging etter behov.

Kurs, konferanser, fagdager og fagnettverk i 2023

I 2023 har ansatte deltatt på ulike kurs, noe fysisk og noe digitalt:

- Intern fagdag med psykologspesialist Cathrine Dahle
- Maihaugkonferansen
- Rvts: Negativ sosial kontroll i religiøse miljøer
- Rvts: Magien i en samtale
- Rvts: Smittefare ved selvmord
- Frokostseminar StineSofie Senter
- Samarbeidsfora Innlandet med politi, overgrepsmottak, NOK og krisesentere
- Barnefaglig nettverk
- Lunsjwebinar KLP: Arbeidsmiljø, Likestilt arbeidsliv, Psykisk helse, Kommunikasjon
- Krisesentersekretariatets fagdag
- Samfunnsbedriftene: Endringer i IKS-loven
- ROSA-konferans
- ISOP: Tydelige voksne når atferd utfordrer
- Mirasenteret: Vold mot kvinner i krig og konflikt

ICDP

International Child Development Programme (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. ICDP er anerkjent og benyttet av bl.a. UNICEF og WHO.

Programmet er kultursensitivt, og finnes i en egen versjon for minoritetsforeldre. Det kan også tilpasses ulike grupper, eksempelvis volds- og traumeutsatte. For å drive en ICDP foreldreveiledningsgruppe kreves sertifisering. Bufdir har laget egne sertifiseringskurs for ansatte på krisesentre for at flere krisesentre skal kunne tilby ICDP-kurs til sine brukere.

Gubrandsdal Krisesenter IKS har to ansatte med ICDP-sertifisering.

Gubrandsdal Krisesenter har mulighet til å starte opp egne ICDP-grupper ved senteret i perioder med flere aktuelle beboere. Vi kan tilby veiledningen individuelt, og vi kan samarbeide med ulike kommuner om å drive ICDP-grupper. I tillegg kommer utdanningen til nytte i hverdagen på senteret, som et verktøy i observasjon av samspill og i generell foreldreveiledning.

Barnefaglig nettverk, Region Øst

Gubrandsdal Krisesenter IKS deltar i Barnefaglig nettverk Region Øst. Dette er et samarbeid mellom krisesentere i Region Øst for å dele erfaringer og øke kompetansen i det barnefaglige arbeidet på sentrene. Nettverket har møter om lag to ganger pr. år, og møtene holdes på de ulike sentrene. Møtene består av en faglig del og en del med erfaringsutveksling. Det ble ikke avholdt møter hverken i 2020, 2021 eller 2022, mye grunnet korona-pandemien. I 2023 ble det avholdt et møte på Romerike krisesenter, med rekordstort oppmøte.

4.2 Samarbeidsmøter

Krisesenteret har et godt samarbeid med kommunene som støtter driften vår og andre kommuner som brukere er bosatt i.

Vi har også hatt samarbeidsmøter med NOK Gjøvik, Ringsaker interkommunale barnevernvakt og Familievernkontoret Innlandet Vest.

To ganger i året gjennomføres det digitale samarbeidsmøter mellom Statsforvalteren og krisesentrene i Innlandet.

4.3 Studenter i praksis

Gudbrandsdal Kriesesenter IKS har ikke tatt i mot studenter i praksis i 2023, men vil gjøre en ny vurdering for 2024.

4.4 Informasjon og utadrettet virksomhet 2023

- Deltatt i fagpanel, Høgskolen i Innlandet, Para teater
- Informasjon om kriesesenteret til formannskapet i Lillehammer Kommune
- Informasjon om vold i nære relasjoner til 9. trinn ved Vinstra Ungdomsskole
- Fagdag for ansatte i barnehager i Nord-Fron kommune, med kurset Våg å se.

Vi har i 2023 fornyet vår informasjonsbrosjyre, flyers og visittkort, og deler ut disse til samarbeidende tjenester og brukere.

Kriesesenteret har også i 2023 leid annonse/reklameplass på kinoer i Gudbrandsdalen og Nord-Østerdalen. Utgangspunktet er videoklipp fra politiets informasjonskampanje for å forebygge vold i nære relasjoner: «Hvor lite skal du finne deg i?». Kinoreklamen vises før voksenfilmene på Lillehammer kino, Tynset kino, Otta kino, samt bygdekinoen i Gudbrandsdalen.

Gudbrandsdal Kriesesenter IKS har hjemmeside: www.gudbrandsdal-kriesesenter.no og du kan besøke oss på Facebook.

4.5 Kompetanse hos fast ansatte

Senterets ansatte i 2023 har blant annet følgende utdanning:

- 4 bachelor i barnevern
- 2 bachelor i sosialt arbeid
- 1 lærerutdannet
- 1 barne- og ungdomsarbeider
- 1 er i sosialfaglig høyskoleutdanning
- Ansatte med ulik arbeidserfaring og videreutdanning

Det er et stort faglig fokus på kriesesenteret og det er gode rutiner og prosedyrer for det faglige arbeidet. Ansatte har ulik arbeidserfaring og videreutdanning som anses som et viktig bidrag til den samlede kompetansen ved senteret. Mange har sosialfaglig utdanning og erfaring fra andre kommunale og statlige instanser, og flere ansatte har lang arbeidserfaring på kriesesenteret.

4.6 HMS

Det er utarbeidet prosedyrer som skal bidra til et godt faglig arbeid, og sikre best mulig tjenesteyting overfor våre brukere. Prosedyrene er lett tilgjengelige og blir endret ved behov. Prosedyrehåndboken bidrar til forutsigbarhet og trygghet i vår arbeidssituasjon.

Vi har jevnlig personalmøter og brannøvelser. Beboere blir informert om brannrutiner og rutiner for sikkerhetsalarm ved ankomst, og dette er tema på beboermøte hver uke.

En ansatt er brannvernleder. Det utarbeides prosedyrer og dokumenter for å sikre og følge opp HMS-arbeidet på senteret. Årlig førstehjelpskurs for alle fast ansatte og tilkallingsvikarer.

5.0 TILBUD VED SENTERET

Gudbrandsdal Krisesenter IKS gir tilbud til personer som har vært eller er utsatt for vold i nære relasjoner. Vold i nære relasjoner handler om at noen i din egen familie, eller mennesker du har et nært tillitsforhold til, utøver mishandling, fysisk eller psykisk vold, seksuelle overgrep, voldtekt, trusler om vold og andre former for vold.

Krisesenteret tilbyr:

- Døgnåpen telefon
- Dagsamtaler for kvinner og menn
- Beskyttelse
- Midlertidig botilbud for kvinner og barn
- Midlertidig botilbud for menn og deres barn
- Samtaler og veiledning
- Hjelp til å bearbeide voldsopplevelser
- Tolketjeneste
- Hjelp til kontakt med andre tjenester og hjelpetilbud
- Advokatbistand
- Oppfølging i reetableringsfasen

Krisesenteret er et gratis, heldøgns, helårs, trygt og midlertidig botilbud. Et gratis dagtilbud, og et helårs- og heldøgns tilbud hvor personer kan få råd og veiledning pr. telefon, og oppfølging i reetableringsfasen. Enkeltpersoner kan ta direkte kontakt med krisesenteret uten henvisning eller timeavtale.

5.1 Vår grunnholdning

Vi arbeider etter et grunnprinsipp om hjelp til selvhjelp. For oss innebærer dette at vi i gjennom å hjelpe andre må ivareta den andres rett til å foreta egne valg i livet. Vi skal behandle brukere med respekt og forståelse. Vi tilbyr veiledning og informasjon som kan bidra til at brukere får en bedret livssituasjon.

5.2 Etiske retningslinjer

Gudbrandsdal Krisesenter IKS har utarbeidet egne etiske retningslinjer, og i tillegg følges yrkesetiske prinsipper utarbeidet av FO.

Formål:

Yrkesetiske retningslinjer for Gudbrandsdal Krisesenter skal ha som formål å veilede i etiske problemstillinger.

De skal:

- Stadfeste et felles verdigrunnlag.
- Markere prinsipper som krisesentermedarbeidere skal strekke seg etter i sitt arbeid.
- Sette minstemål for faglig forsvarlig praksis.
- Gi retningslinjer for vår adferd overfor brukere av senteret, kolleger og samarbeidspartnere.
- Veilede om senterets begrensninger, og muligheter for videre kontakt med det øvrige hjelpeapparat.

Ideologi:

Vår ideologi har tro på at ethvert menneske har evnen til å løse sin egen situasjon. Vi skal derfor arbeide for at brukere selv blir utfordret og stimulert til å ta egne avgjørelser. Dette er prinsippet ”hjelp til selvhjelp”.

Retningslinjer:

Vårt arbeid er basert på verdien av selvbestemmelse fra begge parter.

Vårt arbeid er å yte hjelp uavhengig av brukers alder, hudfarge, rase, religion, seksuell legning eller politisk oppfatning.

Medarbeidere på Krisesenteret skal:

- I sin yrkesutøvelse ta utgangspunkt i respekt for det frie menneskets rett til egne valg i sin situasjon. Alle har frihet til å råde over eget liv.
 - Se menneskeverdet som overordnet. Alle mennesker har ukrenkelig verdi, uavhengig av personlig kvaliteter og egenskaper. Egenverd bekreftes i relasjon til andre mennesker.
 - Sørge for rettigheter til barn og andre grupper som ikke har muligheter til selv å hevde sine interesser.
 - Tilrettelegge hjelp og miljø på senteret slik at brukerens egen omsorgsevne og livskvalitet blir så god som mulig.
 - Ivareta brukeren sin rett til vern om fortrolige opplysninger.
 - Sikre brukere en lovlig og forsvarlig praksis innenfor vårt tilbud.
 - Tilstrebe en korrekt og varsom behandling av opplysninger vi mottar, dette basert på verdien av personvern.
 - Skal medvirke til at brukere av senteret får nødvendig hjelp og korrekt kunnskap om rettigheter i sin situasjon.
 - Holde seg faglig à jour, og fornye sin kunnskap i takt med utviklingen.
- Medarbeiderne har selv et faglig og personlig ansvar for sine handlinger.

Arbeidsmiljø:

Vi skal vise respekt for medarbeideres arbeid, og fremme samarbeid ansatte i mellom.

Vi skal fremme godt arbeidsmiljø til gode for brukerne av senteret.

Medvirke til at det profesjonelle og etiske nivået heves.

Være aktive for å fremme samhandling, og for å nå fastlagte mål.

Være aktive for å fremme tverrfaglig samarbeid, for å gi brukerne et best mulig tilbud.

Vi skal være kritiske til uheldige tendenser i samfunnet som skader og støter vår målgruppe. Dette skal vi påpeke.

5.3 Lovverk

Krisesenterloven

Lov om kommunale krisesentertilbud. Ikrafttredelse 01.01.2010.

Krisesenterloven gir alle kommuner en plikt til å sørge for et krisesentertilbud til kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner.

1. Formålet med lova

Formålet med denne lova er å sikre eit godt og heilskapleg krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar.

§ 2. Krav til krisesentertilbudet

Kommunen skal sørgje for eit krisesentertilbud som skal kunne nyttast av personar som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, og som har behov for rådgjeving eller eit trygt og mellombels butilbud.

Tilbudet skal gi brukarane støtte, rettleiing, hjelp til å ta kontakt med andre delar av tenesteapparatet og skal omfatte:

- a) eit krisesenter eller eit tilsvarande gratis, heilårs, heildøgns, trygt og mellombels butilbud, og
- b) eit gratis dagtilbud, og

c) eit heilårs og heildøgns tilbod der personar nemnde i første ledd kan få råd og rettleiing per telefon, og

d) oppfølging i reetableringsfasen, jf. § 4.

Enkeltpersonar kan vende seg direkte til krisesentertilbodet som nemnt i andre ledd, utan tilvising eller timeavtale.

Kommunen skal sørgje for god kvalitet på tilbodet, mellom anna ved at dei tilsette har kompetanse til å ta vare på dei særskilte behova til brukarane.

Butilbodet til kvinner og butilbodet til menn skal vere fysisk skilde.

Departementet kan gi forskrift om krav til kompetanse hos dei tilsette og krav til fysisk sikring av lokale.

§ 3. Individuell tilrettelegging av tilbod

Kommunen skal sørgje for at tilbodet så langt råd er blir lagt til rette slik at det kjem dei individuelle behova til brukarane i møte.

Kommunen skal sørgje for å ta vare på barn på ein god måte som er tilpassa deira særskilte behov, og skal også sørgje for at barn får oppfylt dei rettane dei har etter anna regelverk.

Kommunen skal sørgje for at brukarar av bu- og dagtilbodet får tilgang til kvalifisert tolk dersom det er nødvendig for at dei skal få eit fullgodt tilbod. Kommunen skal sørgje for rutinar for kvalitetssikring, bestilling og betaling av tolketenester.

§ 4. Samordning av tenester

Kommunen skal sørgje for at kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, får ei heilskapleg oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom krisesentertilbodet og andre delar av tenesteapparatet.

Tilbod og tenester etter denne lova kan inngå som ledd i samordninga av ein individuell plan etter anna lovgiving, jf. sosialtjenesteloven § 4-3 a, pasientrettighetsloven § 2-5, psykisk helsevernloven § 4-1 og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6-2 a.

§ 5. Teieplikt

Alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova, har teieplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Brot på teieplikta straffast etter straffeloven § 121.

Teieplikta gjeld også fødestad, fødselsdato, personnummer, statsborgarforhold, sivilstand, yrke, bustad, arbeidsstad og andre opplysningar som kan røpe at nokon har vore i kontakt med tilbodet.

Opplysningar til andre forvaltningsorgan, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan berre givast når dette er nødvendig for å fremme oppgåvene til kommunen etter denne lova, eller for å førebyggje vesentleg fare for liv eller alvorleg skade på helsa til nokon.

§ 6. Opplysningar til barneverntenesta

Alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova, skal i utføringa av arbeidet vere merksame på forhold som kan føre til tiltak frå barneverntenesta.

Utan hinder av teieplikta skal alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova av eiga tiltak gi opplysningar til barneverntenesta i kommunen når det er grunn til å tru at eit barn blir mishandla i heimen eller det ligg føre andre former for alvorleg omsorgssvikt, jf. barnevernloven § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det same gjeld når eit barn har vist vedvarande alvorlege åtferdsvanskar, jf. barnevernloven § 4-24.

Barnevernloven § 6-4 andre ledd tredje og fjerde punktum gjeld tilsvarande.

§ 7. Politiattest

Den som blir tilsett eller får tildelt oppgåver som inneber kontakt med brukarar av eit krisesenter eller tilsvarande bu- og dagtilbod, skal leggje fram politiattest.

Politiattesten skal vise om vedkommande er sikta, tiltalt, har vedteke førelegg eller er dømd for brot på straffeloven §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201, 201 a, 203, 204 a, 219, 224, 229 andre og tredje straffealternativ, 231, 233, 267 og 268.

Brot på straffeloven §§ 192 til 197, 199, 200 andre ledd, 201 første ledd bokstav c, 201 a, 203, 204 a og 233 skal det opplysast om utan den tidsavgrensinga som følgjer av lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6 første ledd nr. 4-9. Brot på dei andre føresegnene som er nemnde ovanfor, skal det opplysast om i samsvar med lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6. Attesten skal ikkje vere eldre enn tre månader.

Departementet kan gi nærmare forskrift om krav til politiattest, medrekna retningslinjer om oppbevaring av attestane.

§ 8. Internkontroll

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at dei verksemdene og tenestene som utgjer krisesentertilbodet, utfører oppgåvene sine i samsvar med krav fastsette i lov eller forskrift.

Kommunen må kunne gjere greie for korleis ein oppfyller denne plikta.

§ 9. Statleg tilsyn

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunen oppfyller pliktene pålagde etter §§ 2, 3, 4 og 8.

Reglane i kommuneloven kapittel 10 A gjeld for den tilsynsverksemda som er nemnd i første leddet.

§ 10. Bruk av lova på Svalbard

Kongen kan gi forskrifter om bruken av lova på Svalbard og har høve til å fastsetje særlege reglar der det blir teke omsyn til forholda på staden.

§ 11. Ikraftsetjing og overgangsreglar

Lova blir sett i kraft frå den tid Kongen bestemmer.1

Departementet kan i forskrift gi nærmare overgangsreglar.

Frå 1 jan 2010, etter res. 4 sep 2009 nr. 1154.

§ 12. Endring i anna lovgjeving

Med verknad frå ikraftsetjinga av lova gjer ein denne endringa i anna lovgjeving: ---

Vi informerer våre brukere om at vi forholder oss til ulike lovverk og forskrifter. De viktigste, i tillegg til krisesenterloven, er:

- Forvaltningsloven §§ 13 til 13e, taushetsplikt
- Straffeloven § 196, avvergingsplikt for alvorlige straffbare handlinger
- Personopplysningsloven
- Lov om barneverntjenester
- Opplæringslova

Ved behov for bekymringsmelding/opplysninger til barneverntjenesten har vi utarbeidet egne prosedyrer for dette. Vi bestreber oss på å informere mødrene/fedrene som bor hos oss om vår bekymring, sender bekymringsmelding og svarer på henvendelser fra barneverntjenesten om eventuelle tilleggsopplysninger. Vi kan også drøfte vår bekymring anonymt med barneverntjenesten.

5.4 Dataløsninger

- Krisesenteret har egen hjemmeside: www.gudbrandsdal-krisesenter.no. Det er et stort antall besøk på denne siden hver måned. Gudbrandsdal Krisesenter har også egen facebookside hvor det jevnlig legges ut informasjon relatert til vold i nære relasjoner.
- Vi bruker "GAT", et system for turnus og lønn.
- Vi benytter det elektroniske journalføringssystemet Socio. Dette medfører en god oppfølging av senterets brukere i form av bedre intern informasjonsflyt, og bidrar til en god oversikt over aktive beboere og dagbrukere, og passive/tidligere brukere. Systemet sikrer trygg lagring av sensitive personopplysninger.

5.5 Tilbud om advokatbistand

Gudbrandsdal Krisesenter har hatt tilbud om advokatbistand annen hver tirsdag både vår og høst i 2023. Tilbudet er en gratis «førstehjelp». Alle med problemstillinger relatert til vold i nære relasjoner kan benytte seg av tilbudet. Hvis brukere ikke har anledning til å komme til krisesenteret for samtale med advokat, kan samtalen tas på telefon. Vi har knyttet til oss to lokale advokatkontor; Advokat Ljoså og Advokatene på Lilletorget. Brukere står fritt til å benytte andre advokater ved eventuelt videre behov for bistand. Advokatkontorene er fleksible og bistår våre brukere også utenom planlagte timeavtaler, feks i sommermånedene.

5.6 Barn

Lekerom

Barna er foresattes ansvar når de oppholder seg på senteret. I samarbeid med foresatte skal ansatte legge forholdene til rette slik at barna kan komme med sine historier, opplevelser og spørsmål. Fagleder har et spesielt ansvar for planlegging og gjennomføring av dette tilbudet i samarbeid med daglig leder. Vi bestreber oss på å ha egne tilrettelagte samtaler med alle barn som er brukere hos oss, og ber foreldrene om samtykke til å snakke med deres barn.

Krisesenteret er opptatt av å sikre at barn som bor på krisesenter over lengre tid har mulighet til å delta på dagtilbud i form av barnehage eller skole. Vi har prosedyrer og rutiner som skal sikre at dette følges opp. Hvordan dette foregår er individuelt i fht om barna kan fortsette på egen skole/barnehage eller om de må ha et tilbud nærmere krisesenteret. Når det gjelder skoletilbud samarbeider vi ofte med Hammartun barne- og ungdomsskole, som er nærmeste nabo til senteret. Dersom barn på senteret har behov for midlertidig barnehageplass avhenger dette av om det finnes ledige plasser i kommunen. Når barn pga sikkerhet eller av andre grunner skal ha hjemmeskole i en periode, er senteret behjelpelige i kontakten med skolen og i å bistå foreldrene med å følge opp undervisningen.

Vi har mottatt gaver og pengegaver fra forskjellige organisasjoner som er øremerket trivselstiltak for barn. Det er viktig for barn og foresatte å få positive opplevelser og fellesopplevelser i perioden de bor på krisesenteret.

Vi har et inngjerdet uteområde med sandkasse, dukkestue og huskestativ. Vi har parkområde, skoler og sports plass nært beliggende til senteret. Vi har uteleker som sykler, sparker, skøyter, ski og akebrett som barn og voksne kan benytte seg av.

Andre tilbud til barn på krisesenteret er:

Samvær mellom fosterbarn og biologiske foreldre. Krisesenteret har etter forespørsel fra barnevernet vært arena for samvær med tilsyn mellom barn plassert i beredskapshjem/fosterhjem og biologiske foreldre. Vi stiller lokaler til disposisjon i den grad det er forsvarlig i forhold til den ordinære driften.

5.7 PROSJEKTER

Voldsforebyggende prosjekter

1. Voldsforebyggende undervisning på 3. og 6. trinn 2023

Gudbrandsdal Krisesenter IKS har siden 2015 fått tildelt midler til å drive med forbyggende arbeid, og har i hele denne perioden undervist sjette-klassinger i våre kommuner om temaet vold i nære relasjoner. Vi får stadig forespørsler om å komme til de ulike skolene, og vi har ofte fått tilbakemeldinger om at lærerne ønsket undervisning også for de mindre barna. I 2020 prøvde vi oss derfor litt frem med undervisning på tredje trinn. Dette prøveprosjektet ble svært godt mottatt, og vi fikk mye positiv respons både av lærere, helsesykepleiere og av tredjeklassingene selv. Barna syntes det var et spennende tema og de hadde mye å bidra med. Vi opplevde at de i hovedsak var svært fokuserte under undervisningen. I 2022 og 2023 søkte vi om felles midler til å undervise på tredje og sjette trinn.

Målsetting med opplegget

Målsettingen med å undervise om vold i nære relasjoner i barneskolen er at barn skal ha økt handlingskompetanse når det gjelder dette tema. Etter våre besøk ønsker vi at elevene skal vite mer om hva som er vold, ulike former for vold, tegn på at andre kan være utsatt for vold, normale reaksjoner på vold, og hvilke skadevirkninger vold i nære relasjoner kan ha. Vi ønsker at elevene skal vite hvor man kan henvende seg for å få hjelp dersom man selv eller noen man kjenner er utsatt for vold, og at det er viktig å be om hjelp. Vi ønsker å «ufarliggjøre» temaet vold i nære relasjoner, og vise at det er mange rundt dem man kan snakke med om dette.

I tillegg til å gi kunnskap og handlingskompetanse til elever skal prosjektet gi økt handlingskompetanse og kunnskap om vold i nære relasjoner til samarbeidspartnere som deltar (Lærere, skolehelsetjenesten, barneverntjenesten, miljøterapeuter og assistenter). Vi håper også å bidra økt fokus på tema hos den enkelte lærer, og senke terskelen for å snakke om tema vold i nære relasjoner.

Prosjektmedarbeidere

Det har vært Christine Feiring Opsahl (lærer), Mette Andersen (barne- og ungdomsarbeider), Kjersti Huuse (barnevernspedagog) og Camilla Storlien (sosionom) som har jobbet med undervisningen i 2023.

Antall besøk

I 2023 har vi besøkt 33 6.klasser, 17 3.klasser og 2 7.klasser.

Kontaktetablering

Prosjektet ble startet i 2015, og er nå godt kjent i våre 19 eier- og samarbeidskommuner. Vi tar direkte kontakt med rektor på skolene pr e-post, for å høre om de er interessert i å delta i året som kommer. Skolene i Lillehammer kommune hadde frem til 2021 hatt et eget opplegg via skolehelsetjenesten. Krisesenteret hadde en presentasjon av opplegget for skolehelsetjenesten i februar 2021, og skolehelsetjenesten ønsket da å inngå et samarbeid slik

at skolene i Lillehammer også kan få undervisningsopplegget til krisesenteret. Vi underviser nå i alle våre 19 eier- og samarbeidskommuner. I Lillehammer underviser vi foreløpig kun på 6. trinn, av hensyn til kapasitet (vi tar med 3.klasse også der skolen ber spesifikt om det).

Samarbeid

Samarbeidspartnere i forbindelse med prosjektet er rektorer, kontaktlærere, skolehelsetjenesten, barnevernstjenesten, miljøterapeuter og assistenter.

Det er viktig for oss å ha et godt samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere for å kunne:

- Ivareta elevene på best mulig måte under og etter undervisningen
- Nå målsettingen om handlingskompetanse både hos elever og hos ansatte i skole, skolehelsetjeneste og barnevern
- Formidle viktigheten av å se, snakke og handle i forhold til et tabubelagt tema som vold i nære relasjoner
- Etablere kontakter i skolene og kommunene som vil være nyttig i det kontinuerlige arbeidet med bekjempelse og forebygging av vold i nære relasjoner
- Synliggjøring og bevisstgjøring av vårt tjenestetilbud til kommunene

Praktisk gjennomføring

Gjennomføringen av besøk på den enkelte skole er tredelt, med formøte, undervisning og evalueringsmøte.

Formøte: Varighet ca 30 minutter

- Presentasjon av deltagerne. Deltagerne på formøte er stort sett kontaktlærer og evt assistent, representant fra barneverntjenesten i skolens kommune og representant fra skolehelsetjenesten.
- Kort informasjon om opplegget
- Avklaring av om det er spesielle hensyn som skal tas i klassen
- Avklaring av hvem som følger opp og hvordan ved spesielle/sterke reaksjoner fra enkeltelever.

Undervisning: Varighet 3.trinn 45 min, 6.trinn 60 min.

Vi er to ansatte som gjennomfører undervisningen sammen, og undervisningen er lagt opp som en dialog med elevene. Opplegget er tilpasset til elevenes alders- og utviklingstrinn. Vi bruker ikke digitale hjelpemidler fordi vi ønsker at det skal være så enkelt som mulig for skolene å kunne delta, og at det ikke skal kreve forberedelser fra deres side. Vi bruker forelesning, oppgaver, dialog og rollespill i undervisningen. På 3.trinn bruker vi noe bildestøtte, etter ønske om dette fra lærere.

I undervisningen snakker vi om hva vold er, ulike former for vold, ulike reaksjoner på å leve med vold, hva som er en nær relasjon og hvem elevene kan kontakte dersom de selv eller noen de kjenner opplever vold i nære relasjoner.

Etter undervisningen deler vi ut brev med en oppsummering av undervisningen som elevene kan ta med hjem til sine foresatte, slik at de kan følge opp tema i etterkant hjemme hvis det er ønskelig. De får også et bokmerke med telefonnummer til ulike hjelpeapparat og et kursbevis til å henge i klasserommet.

Evalueringsmøte Varighet 15–30 minutter

Deltagerne på dette møtet er de samme som på for-møtet.

På evalueringsmøtet tar vi opp eventuelle reaksjoner fra elevene, og hvordan dette skal følges opp videre. Avklare hvem som gjør hva.

Kort evaluering av undervisningen, hvor vi oppfordrer samarbeidspartnere til å komme med innspill på ting vi kan endre på for å gjøre undervisningen enda bedre.

Evaluering av undervisningsopplegget

Undervisningsopplegget er stadig i utvikling. Vi tar med oss tilbakemeldinger vi får fra samarbeidspartnere, og jobber stadig med å «finpusse» undervisningen for at den skal treffe målgruppen så godt som mulig. Særlig på opplegget for tredje-trinn har vi gjort mange tilpasninger etter innspill og tips fra samarbeidspartnere.

Vi evaluerer hver eneste undervisning i etterkant, og gjennomgår hva som fungerte godt, og hva vi kunne gjort annerledes. Samtidig blir vi som jobber i prosjektet stadig mer drevne, og tryggere i å undervise. Dette gjør at vi lettere klarer å tilpasse undervisningen til den enkelte skoleklasse/de enkelte elevene.

Vi følger godt med på alle tilgjengelige kilder som er aktuelle for vårt voldsförebyggende prosjekt, for å kunne innlemme ny forskning og informasjon i undervisningen når det er hensiktsmessig. Vi har intern evaluering etter hvert semester.

Høsten 2019 engasjerte vi psykologspesialist Cathrine Dahle til å bistå oss i en større evaluering av undervisningsopplegget.

Det at vi får nye ansatte inn på prosjektet bidrar også til at vi får nye innspill til innhold og utforming av prosjektet.

Tilbakemelding fra samarbeidspartnere

Vi skriver referat fra hvert skolebesøk, og i referatene inngår tilbakemeldinger vi får fra samarbeidspartnere.

Tilbakemeldinger som går igjen er at undervisningen er godt tilpasset barnas nivå, barna er interessert og aktive, det er et viktig tema, og det er fint at det kommer noen utenfra med kompetanse på området.

Barneverntjenestene gir tilbakemelding på at de setter pris på å kunne delta og at det er nyttig for dem å kunne presentere seg for barna uten at det er noe spesielt som har skjedd.

Reaksjoner/oppfølging etter våre besøk

Det har hendt i noen klasser at enkelte elevers utsagn eller reaksjoner på undervisningen har skapt bekymring hos lærere og helsesykepleiere. Av og til har det allerede vært en bekymring, som har blitt forsterket. Dette blir fulgt opp på skolen, og i noen tilfeller meldes det bekymring til barneverntjenesten. Vi har også opplevd at barn har kontaktet hjelpeapparat når det har vært voldsepisoder i etterkant av undervisningen, og at barn har uttalt at de visste hvor de skulle henvende seg fordi vi hadde vært der og hatt undervisning. I enkelte tilfeller har undervisningen resultert i at barn har tilkalt hjelpeapparat eller nettverk under voldshendelser, og familiene har kommet til krisesenteret.

I noen tilfeller har helsesykepleiere og lærere ønsket å drøfte med oss i etterkant av undervisningen rundt elever/ de er bekymret for.

Når vi snakker om seksuelle overgrep på nett sier flere elever at de selv eller noen de kjenner har blitt kontaktet av voksne de ikke kjenner på ulike netttforum, på en måte som ikke har vært ok.

Vi oppfordrer kommunene selv til å ha fokus på temaet vold i nære relasjoner ovenfor sine elever, siden prosjektet vårt begrenser seg til en skoletime pr klasse i året. Vi ser at våre besøk ved skolene setter vord i nære relasjoner på dagsorden, og at det blir en synliggjøring av hvor viktig det er at skolen har fokus på tematikken. Vår opplevelse er at lærerne har en økt bevissthet rundt vold i nære relasjoner etter våre besøk.

Positive bieffekter

Vi ser at prosjektet har positive ringvirkninger i forhold til at krisesenterets tilbud blir bedre kjent blant hjelpeapparat i kommunene, og at det kan oppleves tryggere å ta kontakt med senteret for veiledning eller drøfting når man allerede har etablert en kontakt.

Vi ser også at både lærere og helsesykepleiere får økt kunnskap både om tema og om hjelpeapparat.

Prosjektet gir ansatte god trening i å snakke med barn om vold i nære relasjoner, og det skaper engasjement hos de ansatte.

Utfordringer og prioriteringer

Det er en utfordring for prosjektet at vi dekker et så stort geografisk område. Det er lange reiseavstander, og mye tid og ressurser går med til reising og overnatting. Vi har de siste par årene brukt mer tid på å planlegge reiserute og årshjul for å kunne få til en så effektiv gjennomføring som mulig. Vi underviser gjerne både på 6.trinn og på 3.trinn der vi er, eller slår sammen mindre klasser, for å kunne nå flest mulig elever.

En annen utfordring er at det er de samme medarbeiderne som jobber både på krisesenteret og med undervisningsprosjektet. Dette medfører at man tidvis er mye fraværende fra krisesenteret og man må delegere bort oppfølging av brukere man er kontakt for der. En løsning på dette kunne være å ansette en egen prosjektansvarlig. Dette ser vi imidlertid på som en noe uheldig løsning, da vi tenker, og får tilbakemeldinger på, at mye av styrken vår ligger i at både barn og voksne merker at vold i nære relasjoner er noe vi jobber med hver dag og har mye erfaring fra og kunnskap om.

Visjoner og refleksjoner

Arbeidet med undervisning i barneskolen oppleves som givende og meningsfylt. Vi ser at det er et stort behov for at både barn og voksne får økt kunnskap og kompetanse om vold i nære relasjoner og hvilke hjelpetilbud som finnes. Vi tror at undervisningsopplegget utgjør en viktig del av forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner, og vi håper å etter hvert kunne implementere det som en del av krisesenterets ordinære drift. Ut i fra de tilbakemeldingene vi får fra skolepersonell med ønske om mer kompetanse på området kunne det vært aktuelt med eget undervisnings-opplegg kun for personale. Dette har vi noen år nå hatt muligheten til å bidra med gjennom et undervisningsprosjekt i samarbeid med Likestillingssenteret, «Våg å se, våg å handle». Vi vurderer også stadig muligheten for å utvide til enda flere alderstrinn, og vil se på muligheter for å gjennomføre undervisning på ungdomsskole/videregående. Siden det er helsesykepleiere fra kommunen med i skoleundervisningen hender det at vi får forespørsler fra disse om å undervise på andre klassetrinn også, og de gir ofte uttrykk for at de ser nytten av å kunne hatt lignende, men tilpasset undervisning også på ungdomsskole.

2. Prosjekt «Våg å se – våg å handle»

Gudbrandsdal Krisesenter IKS har også i 2023 i samarbeid med Likestillingssenteret på Hamar tilbudt kurs til barnehageansatte, skole/SFO-ansatte og helsesykepleiere i krisesenterets eier- og samarbeidskommuner om tema vold mot barn. Fokus har vært på å kunne snakke med barn om tema, hvordan oppdage volds- og overgrepssutsatte barn, og hvordan gå frem for å hjelpe disse barna.

Kurset vil gi deltagerne:

- Fagkunnskap om vold i nære relasjoner, omfang og skadevirkninger
- Innføring i bruk av barnebøker som samtaleverktøy
- Informasjon om krisesenteret og andre hjelpeapparat

Kunnskap og trygghet:

- Til å fange opp signaler fra barn utsatt for vold i nære relasjoner
- Til å handle når barn blir utsatt for vold
- Til å arbeide forebyggende ved å løfte temaet og fjerne tabuene om temaene i det daglige.

I 2023 har vi holdt fagdag på Vinstra for barnehageansatte i Nord-Fron kommune.

3. Arbeid med kropp og traumer

Mange reaksjoner og plager etter vold er i stor grad kroppslige. Derfor er det viktig å jobbe aktivt med kroppen hos mennesker som har levd med traumer over tid. Barn (og voksne) som har opplevd traumer som seksuelle overgrep og vold i nære relasjoner har ofte utfordringer med å regulere seg på egenhånd. Selv om krisesentrene ikke skal drive med behandling av traumer er det viktig å benytte den unike muligheten vi har til å hjelpe våre brukere til å kunne håndtere sine traumereaksjoner i hverdagen.

Traumearbeid er i stor grad reguleringsarbeid.

Reguleringsarbeid skjer via alle sansene, og man kan øve på egen evne til regulering gjennom å aktivere og benytte alle sansene; syn, hørsel, smak, lukt, berøring (taktil), likevektsansen (vestibulær), og muskel- og nervesans (proprioseptiv-sans).

Syn, hørsel, lukt aktiveres via boblerør, beroligende lyder, stjernehimme osv. Proprioseptiv sans, som er den sterkeste regulatoren, aktiveres gjennom å bruke muskler og ledd, f.eks ved å hoppe, krype, danse, massasje, bruk av kuledyne og lignende. Likvektssansens stimuleres ved vugging, gynging, vibrasjon, musikk og lignende.

Gudbrandsdal Krisesenter IKS ønsker å tilrettelegge for en kroppssorientert tilnærming også her på senteret, og har laget et eget sanserom på senteret, hvor barn og voksne beboere kan jobbe med å håndtere traumereaksjoner gjennom å koble på de ulike sansene.

Sanserommet har fokus på en dempende effekt, og å være tilstede. Det påvirker hjernen og nervesystemet. Det kan brukes som et fristed, til egen ivaretagelse.

Sanserommet kan også brukes til psykoedukasjon med barn og voksne, ved å kjenne på kroppslige reaksjoner, samtidig som man kjenner på hva som skjer i kroppen.

Sanserommet er en fin arena for samspill mellom barn og foreldre.

Sanserom kan gi en god ramme for å jobbe kroppssorientert, bygge realisjon, og fremme godt samspill.

Sanserommet stod ferdig i desember 2019.

Vi opplever at sanserommet har en positiv effekt på både barn og voksne, og at mange av våre brukere ønsker å benytte seg av det.

I 2022 videreutviklet vi mulighetene for arbeid med kroppslig regulering generelt. Vi har investert i utstyr til sanserommet som gir bedre muligheter for bruk av vestibulær, taktil og proprioseptisk sans, som er de sterkeste regulatorene. I tillegg har vi gjort endringer på lekerom for barn slik at det er tilpasset og gir muligheter for å arbeide med kroppslig regulering. Vi har byttet ut en del småleker med madrasser og ulike Myklek. Vi har klosser, tunneller og gynger som barna kan bruke på ulike måter, men som gir store muligheter for å bruke kroppen og de ulike sansene. Vi opplever også at lekerommet nå kan tilpasses flere aldersgrupper.

Krisesenteret har også gått til innkjøp av flere ulike mobile virkemidler som kan benyttes til å jobbe kroppslig og aktivere de ulike sansene. Vi har «river stones» som kan brukes til balansetrening eller hinderløype og vi har ulike snurre/vippe-apparater som aktiverer blant annet likevektsansen. Vi ser at særlig barn gjerne sitter/ligger/står på en vippe når de snakker om vanskelige temaer. Disse virkemidlene er mobile og kan enkelt flyttes rundt der vi ønsker å benytte dem.

4. Arbeid med flyktninger fra Ukraina

På grunn av krigen i Ukraina og strømmen av ukrainske flyktninger til Norge fra mars 2022 lyste Bufdir ut midler som Krisesenterne kunne søke på for å bidra med vår kompetanse i arbeidet med flyktningene. Gudbrandsdal Krisesenter søkte og ble innvilget ekstra midler til dette formålet sommeren 2022.

Bistand til flyktninger fra Ukraina, vår 2023

Utforming av prosjektet:

- Målgruppe

Etter å ha sett på ulike løsninger for hvordan få best nytte av midlene vi fikk tildelt kom vi frem til at vi ønsket å jobbe forebyggende, og å forsøke å nå flest mulig. Vi ønsket å jobbe både ut mot flyktninger, men også mot de som møter flyktninger i jobben sin. Ansatte i flyktningetjeneste og voksenopplæring ble sett på som den viktigste målgruppen i tillegg til flyktningene. Det er de som har den daglige oppfølgingen, og størst mulighet til å fange opp flyktninger som har behov for bistand fra krisesenteret. Vi ønsket å gi tilbud om undervisningsopplegg til alle våre 19 eier- og samarbeidskommuner.

- Prosjektmedarbeidere

Vi bestemte oss for å lage ett undervisningsopplegg tilpasset flyktninger, og ett tilpasset ansatte i ulike tjenestoområder som jobber med flyktninger. For at prosjektet ikke skulle være for sårbart ønsket vi å ha minst to medarbeidere på prosjektet. Vi så på det som viktig at de som jobbet med prosjektet samtidig hadde god kunnskap om krisesenterets tilbud og god kompetanse på vold i nære relasjoner. For at prosjektet ikke skulle gå utover driften av krisesenteret brukte vi en fast ansatt (fagleder) og ansatte i tillegg en av vikarene i en prosjektstilling.

Gjennomføring

Vi sendte innledningsvis ut e-post til alle våre kommuner med informasjon om midlene fra Bufdir og om vårt prosjekt knyttet til disse.

Videre tok vi kontakt med ansatte i relevante instanser for å gi tilbud om undervisning for flyktninger og for ansatte. Dette ga varierende respons, noe jeg kommer tilbake til nedenfor. Vi gjennomførte i høsten 2022 og våren 2023 undervisning for ansatte og flyktninger i 10 kommuner (flere har felles flyktningtjeneste eller felles opplæringscenter, slik at antall kommuner vi har besøkt er færre). I en annen kommune hadde vi felles opplegg for NAV, flyktningtjeneste, psykisk helse- og rus. I en kommune hadde vi programrådgivere, NAV og helsestasjon.

Respons fra kommunene

Som nevnt har responsen fra de ulike kommunene variert veldig. Flere kommuner svarte ikke på henvendelse og tilbud. Enkelte kommuner har vært interessert i opplegget, men det har av ulike årsaker vært utfordrende for dem å få det til i praksis. Av de kommunene vi har besøkt har vi i all hovedsak fått positive tilbakemeldinger, og tilbakemelding om at særlig opplegget til ansatte oppleves veldig nyttig.

Evaluering vår 2023

Prosjektmedarbeidere: Kjersti Huuse og Camilla Storlien

Vi har opplevd at det delvis har vært utfordrende å få i stand avtaler med kommunene. Vårt inntrykk er at de som har jobbet med flyktninger i kommunene har hatt høy arbeidsbelastning, og har i stor grad måttet prioritere nye bosettinger. Mange har tatt imot et stort antall flyktninger på kort tid, og det har vært en travel periode for mange.

Vi har opplevd at det er utfordrende at flyktningene vi har undervist for har vært i Norge i ulik tidsperiode. Mange var nyankomne, og det var tydelig at de var i krise. Det var mye nytt å forholde seg til, og inntrykket var at vårt tema opplevdes noe komplisert å ha fokus på i en allerede kaotisk livssituasjon. Vi er usikre på hvilket utbytte en del av flyktningene hadde av undervisningen. Vi tenker at informasjon om vold i nære relasjoner og hvilket hjelpeapparat som finnes er viktig, men at det muligens er mer nyttig på et senere tidspunkt.

I forhold til de ansatte i ulike tjenester som treffer flyktninger har vi inntrykk av at opplegget har vært svært nyttig og viktig. Vi ser for oss at det vil være viktig å fortsette med forebyggende arbeid blant ansatte i flyktningetjenester, slik at ansatte er trygge på å snakke med brukere om vold i nære relasjoner, og at de innehar nok kunnskap om hjelpeapparatet som finnes.

Evaluering høst 2023

Prosjektmedarbeider: Ragnar Brenden

Besøk

Høsten 2023 ble det gjennomført i alt fem besøk. To flyktningemottak og tre læringssenter/flyktningetjenester. I alt åtte kommuner, noen kommuner samarbeider om tilbudet til flyktninger.

Vi har gitt tilbud både til ansatte og flyktninger. Det har vært ansatte som har hatt besøk og mottatt informasjon fra GKS tidligere og denne gang ikke ønsket informasjon til ansattgruppa.

Ansatte i flyktningetjenester, læringssenter og på mottak har vært opptatt av at flyktninger skal få informasjon om vold i nære relasjoner og hva som finnes av hjelpetilbud for de som er utsatt for vold. Ansatte vi har møtt gir uttrykk for at de er glade for at det kommer folk utenfra som arbeider med vold i nære relasjoner til daglig. Ansatte gir uttrykk for at det er et tema de kan for lite om til å undervise, og de ser verdien av at flyktningene har kunnskap om vold i nære relasjoner.

Erfaringer

Hovedinntrykket fra høsten 2023 er at en del av flyktningene følger godt med og stiller relevante spørsmål, mens for andre flyktninger fremstår hverdagen såpass krevende at det er et tema som antakeligvis ikke oppleves dagsaktuelt for dem. Dette samsvarer med tidligere erfaringer i prosjektet.

Oppdragervold

Det har kommet tilbakemelding fra læringssenter/flyktningetjeneste om at oppdragervold er relativt vanlig i Ukraina, og at det er positivt at flyktningene får informasjon om at oppdragervold både er skadelig for barn og ulovlig.

Barneverntjenesten

Når flyktninger har fått informasjon om at krisesenteret også i noen situasjoner samarbeider med barneverntjenesten har flyktningene ofte hatt mange spørsmål om dette. Det fremstår som at kunnskapen flyktningene har om norsk barnevern ikke samsvarer med slik barneverntjenesten faktisk arbeider. De forteller at mye av kunnskapen de har om barneverntjenesten stammer fra sosiale medier. Ved et besøk bestemte flyktningetjenesten at de i etterkant ville invitere barneverntjenesten for å øke kunnskapen om norsk barnevern.

Menn utsatt for vold

At menn kan bli utsatt for vold og trenge beskyttelse på et krisesenter overrasker en del flyktninger. De har reagert både med latter, men også med relevante oppfølgingsspørsmål. Vi ser at det er svært viktig at også flyktninger får kunnskap om at alle kan bli utsatt for vold uavhengig av kjønn, alder, legning etc.

Tolk

Det har vært brukt både oppmøtetolker og tolk via telefon. Det har hovedsakelig vært tolker som har vært ansatt i tolketjenester. Det ble benyttet både ansatte og elever med relevante språkferdigheter. Det ser ut til å være stor etterspørsel etter kvalifiserte ukrainske tolker og vanskelig å dekke etterspørselen. Gode tolker er en viktig faktor for presis kommunikasjon om vold i nære relasjoner med flyktningene.

5.8 Oppfølging i reetableringsfasen

Når beboere flytter ut fra senteret kan det gjøres avtale om oppfølging for en periode. Dette er et tilbud fra krisesenteret, og det er opp til beboeren å vurdere om de trenger/ønsker oppfølging. Det kan være å komme til dagsamtaler, ha telefonkontakt eller å delta på ulike aktiviteter og tilbud krisesenteret gir.

I 2023 har vi fulgt opp mange brukere med faste avtaler om å bli ringt til og mange har kommet innom på dagbesøk. De har gitt uttrykk for at dette har vært en viktig og nyttig støtte for dem i reetableringsfasen. Noen barn som har bodd lenge på senteret føler tilknytning til senteret og de ansatte, og for noen er det viktig å kunne opprettholde kontakten i en periode og å hindre at avslutningen blir for brå. Flere brukere tar jevnlig kontakt i lang tid etter opphold.

På spesielle høytidsdager i forbindelse med jul, påske, 17. mai og lignende, inviterer vi nåværende og tidligere brukere til mat og hyggelig samvær.

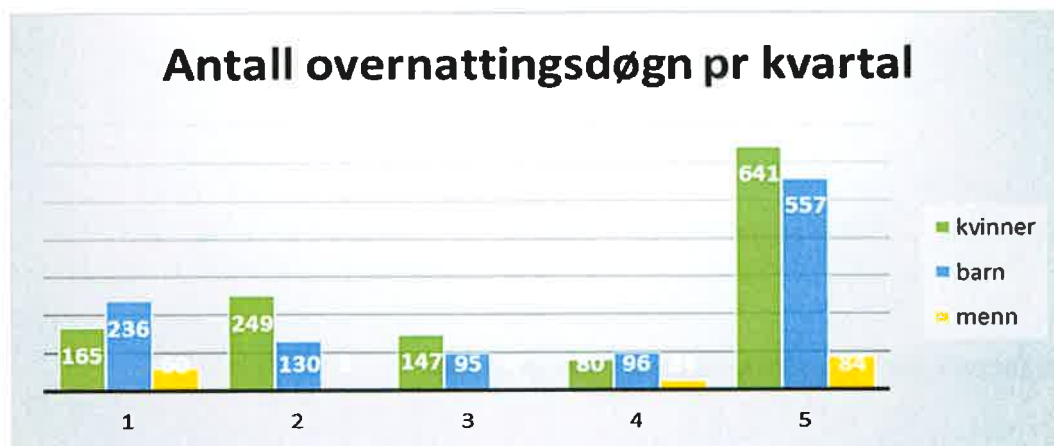
5.9 Statistikk for 2023

Statistikken som presenteres i denne delen er rapportert inn fra Gudbrandsdal Krisesenter IKS til Sentio research Norge. Statistikken vi rapporterer inn utgjør grunnlaget for nasjonal krisesenterstatistikk. Diagrammene under er et lite utvalg av de tallene Gudbrandsdal Krisesenter IKS har funnet mest interessant å presentere i denne årsmeldingen. For mer statistikk fra krisesenteret viser vi til Bufdirs årlige utgivelse av nasjonal statistikk for krisesentrene, hvor man kan gå inn og se tall fra hvert enkelt senter. Det er slik at enkelte beboere og barn kan ha flere opphold i løpet av et år, og enkelte beboere kan reservere seg mot at det registreres statistikk. Det er derfor ikke helt eksakte tall som fremkommer i statistikken.

Antall overnattingsdøgn pr år:

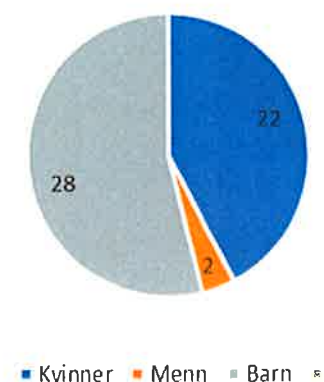
År:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall døgn	2225	2613	1984	2172	2303	1343	2594	2434	1749	2218	1962	2095	1282

1. Antall overnattingsdøgn 2023

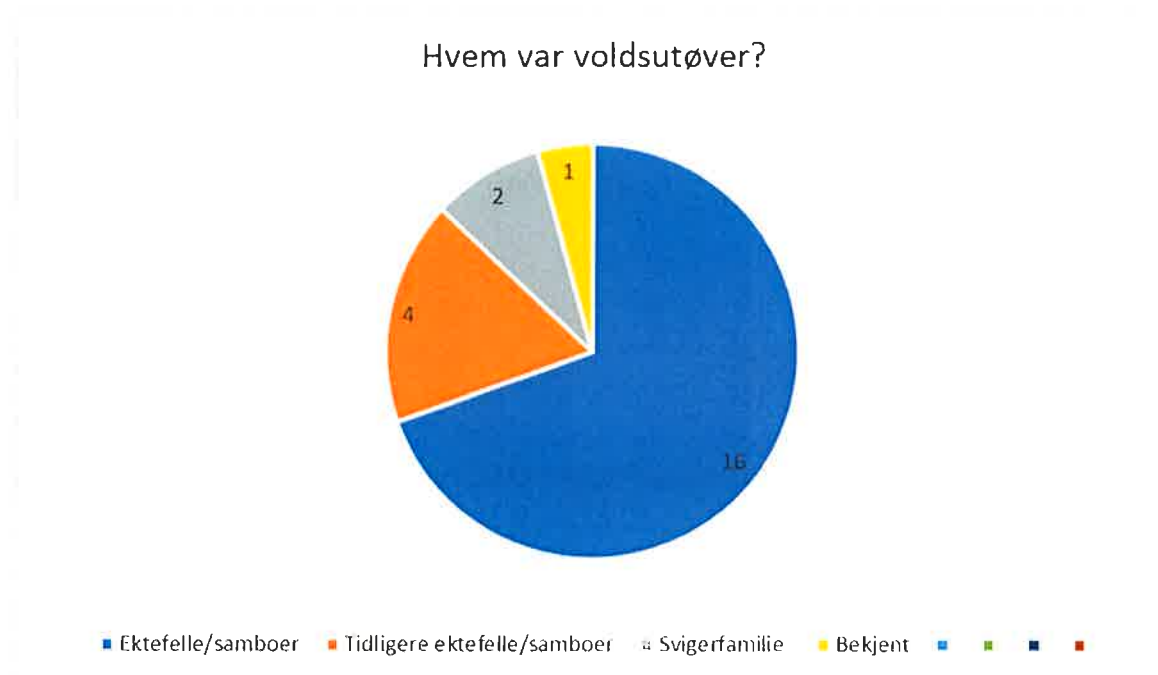

2. Antall beboere 2023

Antall beboere 2023

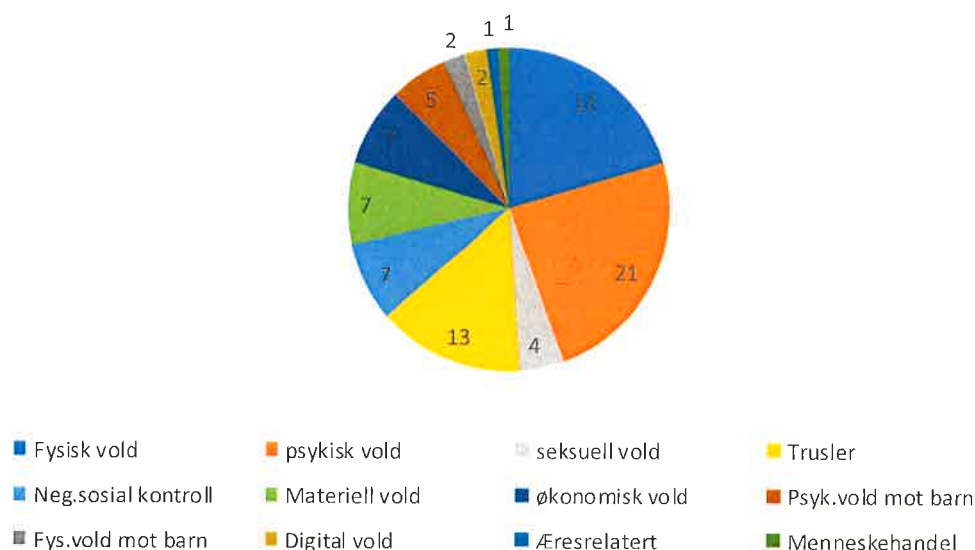

3. Hvem var voldsutøver

4. Hvilke former for vold har brukeren vært utsatt for

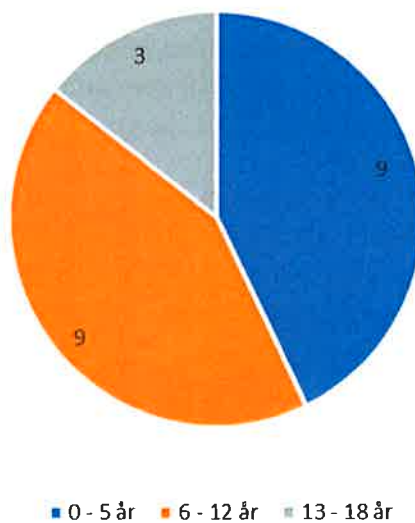
Hvilke former for vold har beboeren vært utsatt for?

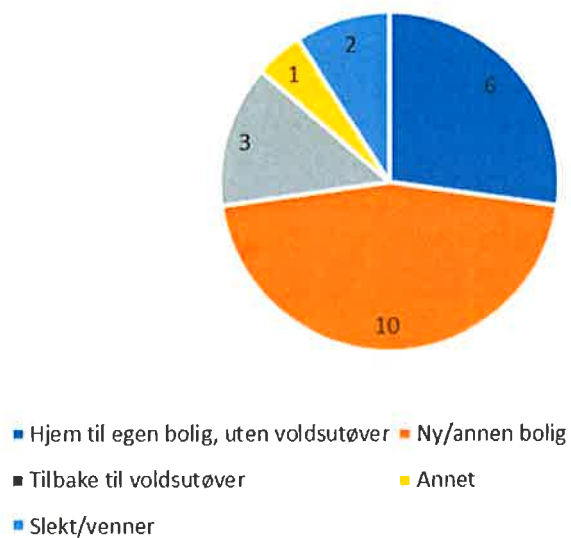
En stor andel av brukere som kommer til krisesenteret har vært utsatt for flere typer vold. For de fleste har volden pågått over lang tid. 7 beboere svarer at volden har pågått i 5 år eller mer, 9 har vært utsatt i mellom 1 og 4 år, mens ingen beboere oppgir at volden har vært et engangstilfelle. Dette medfører at våre beboere ofte har utfordringer på flere områder, og det er behov for å samarbeide med flere ulike hjelpeinstanser under oppholdet, slik som politi, NAV, barnevern og helsetjenester.

5. Barn på krisesenteret

Aldersfordeling på barna

Hvor flytter barna etter oppholdet?

Etnisk opprinnelse:

Av 23 voksne som bodde på krisesenteret i 2023 hadde 14 utenlandsk opprinnelse, mens 9 personer var etnisk norske. Vi hadde beboere fra 11 ulike nasjoner i 2023.

Beboere av minoritets/utenlandsk opprinnelse kan være kvinner/menn som:

- er gift/samboer med norske menn/kvinner som har utøvd vold
- er gift/samboer med utenlandske menn/kvinner som har utøvd vold
- har vært utsatt for vold eller seksuelle overgrep i mottak
- beboere som tidligere har blitt utsatt for vold eller seksuelle overgrep i hjemlandet eller i en flyktningsituasjon.
- Kvinner/menn utsatt for menneskehandel
- Er utsatt for æresrelatert vold/trusler fra storfamilie/miljø
- Kan være mennesker uten avklart oppholdstillatelse i Norge eller uten selvstendig oppholdstillatelse (opphold på bakgrunn av familiegjenforening)
- Kan ha vært lenge i Norge, eller nylig ha ankommet

Arbeidet med voksne og barn med minoritetsbakgrunn gir oss mange utfordringer i forhold til kommunikasjon og kulturforståelse. Vi bestreber oss på å benytte tolk i mange av samtalene, også til barna ved behov. Beboere får brukt sitt eget morsmål og vi kan bedre sikre at de får uttrykt sine følelser og hvilke hjelpebehov de har. Videre hjelper senteret brukerne til å få informasjon og innsikt i hvordan det norske samfunnet er organisert og fungerer.

Vi og øvrig hjelpeapparat har store utfordringer vedrørende barna i familiene. Utfordringene ligger i hovedsak i kommunikasjon, fysisk og psykisk helse (bearbeiding av traumer) og skole- og barnehagetilbud.

Arbeidet med veien videre kan også være utfordrende når brukere ikke har oppholdstillatelse i Norge eller har uavklart oppholdsstatus. Det kan være vanskelig å finne ut av hvilke rettigheter beboerne har, både mtp økonomi og tjenestetilbud. I disse tilfelle kan det ta tid å få til etablering utenfor krisesenteret.

Beboere med minoritetsbakgrunn som nylig har kommet til Norge kan ha lite nettverk og få personer rundt seg å spille på i prosessen med reetablering.

Krisesenteret har hatt et godt samarbeid med flyktningetjenesten og barneverntjenesten i brukernes hjemkommuner og med krisesenterets vertskommune Lillehammer.

6.0 FOKUSOMRÅDER FOR 2024

Forebyggende arbeid:

Vi har stort fokus på forebyggende arbeid, markedsføring av krisesentertilbudet og informasjon om våre tilbud til ulike samarbeidspartnere og organisasjoner. Det er avgjørende at så mange som mulig i ulikt hjelpeapparat og instanser har kunnskap om vold i nære relasjoner, og kan formidle kontakt med krisesenteret ved behov. Dette er et fokusområde som videreføres til 2024, og vi vil prioritere informasjon ut til ulike organisasjoner og hjelpeapparat i våre kommuner. Vi får stadig forespørsler om å bidra med kunnskap til ungdomsskoler, høyskoler, ulike tjenesteområder, kommunestyre og lignende, og vi streber etter å kunne bidra ved slike forespørsler, i tillegg til at vi selv er aktive i å tilby utadrettet informasjon.

Undervisning på barneskole:

Vi viderefører fokuset på undervisning i barneskoler, på 3. og 6. trinn.

Undervisningsopplegget er etterspurt i kommunene våre, og vi har flere ganger opplevd at barn som har vært utsatt for vold har kunnet sette ord på dette i etterkant og får hjelp.

Undervisning til flyktninger og flyktningstjenester:

Krisesenteret har i 2023 hatt fokus på å bidra med informasjon til ansatte på flyktningmottak, flyktningstjenester og læringscenter om vold i nære relasjoner, samt informasjon om vold i nære relasjoner, lover og rettigheter for ulike flyktninggrupper. Dette vil også være fokusområde i 2024.

Arbeid med kropp og traumer:

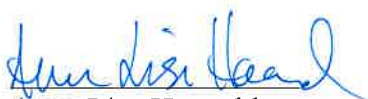
Krisesenteret har de siste årene hatt økt fokus på hvordan traumer gir kroppslige symptomutslag, og hvordan vi best kan tilrettelegge senteret for å ha en kroppslig tilnærming til arbeidet med våre brukere. Dette er et fokusområde som videreføres, da dette er noe vi ønsker å jobbe videre med og videreutvikle vår kunnskap og kompetanse på dette området.

7.0 AVSLUTNING

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Det er derfor viktig at det blir satt fokus på dette både nasjonalt og kommunalt, og at det følges opp med politisk vilje til å satse penger og ressurser for å forebygge, avdekke og bekjempe vold i nære relasjoner.

Gudbrandsdal Krisesenter IKS ser at hjelpen nytter, og at vi kan bety en forskjell for enkeltindivider i en tung og vanskelig fase i livet. Det gir mening og mot til å bestrebe oss på å gjøre en god jobb og fortsette å ha fokus på kvalitet, kompetanse og omsorg i vårt tilbud.

Lillehammer, 15/4. 24

Anne Lise Haavold
Styreleder

Wenche Erlandsen
Daglig leder